

'Voor ik haar kende had mijn vader zijn nieuwe vriendin al aan de hele familie voorgesteld'

➔ heb ik niet meer met hem. Daar heeft hij zelf voor gekozen.'

Volgens Karin Singendonk is het begrijpelijk als je partij kiest in zo'n geval: 'Als volwassene heb je een mening, dat is prima. Je mag vinden dat iets moreel en ethisch niet correct is.'

VERJAARDAGEN EN KERST: ONOPLOSBARE PUZZELS

Ook als de strijd van de ouders is gestreden en de rust is teruggekeerd, blijven feestelijke dagen een organisatorische ramp. Er zijn zelfs vrouwen die een keer voor vader en een keer voor moeder trouwen... Zover is het bij Saskia Post niet gekomen, al was de tafelschikking op haar bruiloft een groot aandachtspunt, maar de eerste keer dat ze jarig was, besloot haar vader niet te komen. 'Toen zei ik: 'Ja hallo, maar ik ben jarig.' Dat heeft hem aan het denken gezet. Nu rijden mijn ouders zelfs samen naar mijn verjaardag toe. Maar mijn schoonmoeder komt nog steeds niet als haar ex-man komt.' De kerstdagen blijven een onoplosbare puzzel met vier gescheiden ouders. 'Je moet altijd iemand teleurstellen. In het begin gingen we met Kerst nog iedereen af. Totdat ik inzag dat het gekkenwerk is. De kinderverjaardagen vieren we soms al drie keer, het houdt ooit op.'

Karin Singendonk: 'Dertigers raken soms gestresst, omdat ze hun leven niet georganiseerd krijgen door de eisen van hun ouders. Rondom Kerst is het helemaal verschrikkelijk; soms zitten kinderen wel vier dagen achter elkaar aan de kersttafel. Ook hier moet je kiezen voor jezelf en je eigen gezin. En bedenken dat het verwerken van een scheiding voor alle partijen twee tot drie jaar kost en de meeste

relaties tussen ouders wel weer stabiliseren. Het is voor de kinderen fijn als beide ouders bij belangrijke gebeurtenissen zijn.' Iets wat bij de ouders van Marissa waarschijnlijk nooit zal gaan gebeuren: 'Dat is het allermoeilijkst, dat mijn ouders helemaal geen contact meer hebben. Ze delen niets meer met elkaar. Ons gezin is helemaal kapot. Het had zo leuk kunnen zijn, denk ik soms.'

BEMOEIZUCHTIGE STIEFOUDERS

Net als je denkt alles achter de rug te hebben, is daar opeens De Stiefouder. Anne de Graaf is opgelucht dat zij ontlast wordt nu haar moeder een vriend heeft, maar verder wil ze er zo min mogelijk over horen: 'Het kost me moeite het beeld van mijn ouders samen los te laten. We hebben zo veel herinneringen als gezin.'

'Een stiefouder maakt het heel definitief,' zegt Karin Singendonk. En je wilt loyaal zijn aan je ouders. Hoe ouder je bent, hoe meer beladen het wordt. Soms vertellen ouders tussen neus en lippen aan de kinderen dat ze hertrouwd zijn. Je moet ze erbij betrekken, anders voelen ze zich buitenspel gezet.' Iets dat Anne kan beamen: 'Ik moest van mijn oom horen dat mijn vader zijn nieuwe vriendin aan de hele familie had voorgesteld. Ik wist niet eens dat hij er een had.'

Saskia vond het heel moeilijk dat haar vader ging hertrouwen: 'Dat kwam er óók nog eens bij. Het klikt prima met zijn vrouw, maar ik vind het heel naar en niet oké als zij over mij moedert. Ik ben liever vriendinnen.' Volgens Karin Singendonk is daar maar een ding aan te doen: het gesprek aangaan. 'Tegen stief-

ouders moet je duidelijk zijn. Die nemen ook hun geschiedenis mee, ze denken het goed te doen door net zo tegen hun stiefdochter te doen als tegen hun eigen kinderen. Zeg gewoon hoe je het hebben wilt, vaak wachten we daar veel te lang mee.'

Maar niet alleen een stiefouder drukt je nog eens pijnlijk met je neus op de breuk van je ouders. Ook een bezoek aan het ouderlijk huis - als dat er überhaupt nog is - kan dat doen. Anne de Graaf: 'Voorheen was dat de plek waar we met z'n allen samenkwamen. Het maakt me verdrietig dat dat niet meer zo is. Net als het idee dat als ik later kinderen krijg, zij geen opa en oma zullen hebben zoals ik dat heb gehad.'

EN DAN JE EIGEN LEVEN NOG

Dat de scheiding van je ouders je niet in de koude kleren gaat zitten is duidelijk. En het gonst nog lang na. Saskia: 'Bij conflicten kies ik nog steeds voor de rol van bemiddelaar. En in mijn eigen relatie heb ik moeten leren om ruzie te maken, ik dacht altijd meteen dat het dan niet goed ging. Ik ben zelf wel getrouwd: het is ons leven, en niet dat van onze ouders. Maar ik heb de zaken wel extra goed geregeld in het geval van een scheiding.'

Anne weet niet precies hoe haar ouders' scheiding haar verder heeft beïnvloed, al is het jaar dat ze achter de rug heeft, veruit een van de zwaarste ooit. Marissa heeft door haar vader weinig vertrouwen in mannen en relaties. 'Ik zag alleen de ellende ervan. Als het zo moet, hoef ik geen relatie, vond ik altijd. Het kostte me op een gegeven moment steeds meer moeite een relatie aan te gaan. Het heeft lang geduurd voordat ik het weer durfde. Ik vind het nu nog steeds moeilijk om iemand te vertrouwen.' Maar ze heeft ook iets van haar ouders geleerd: 'Ik weet in elk geval hoe het niet moet.' Maar of dat nou de les is die je van je ouders wilde leren? *

Alle geïnterviewden wilden alleen onder pseudoniem hun verhaal vertellen.